

5 Протокол: Участь громадянського суспільства

1. Вступ

Участь громадянського суспільства є фундаментальною для досягнення цілей ІПВГ, включаючи Принцип 4, в якому говориться, що «публічне розуміння доходів та витрат уряду в динаміці часу може сприяти публічним дебатам та свідомому вибору правильних та реалістичних варіантів для сталого розвитку». Активна участь громадянського суспільства в процесі ІПВГ є ключовою для забезпечення створення більшої підзвітності за рахунок прозорості, створеної ІПВГ. Головною мотивацією для прийняття Стандарту ІПВГ було бажання створити більш релевантну, більш достовірну та більш придатну для використання інформацію, а також краще зв'язати цю інформацію з ширшими реформами в управлінні видобувним сектором або управлінням державним бухгалтерським обліком та управлінням доходами. Тому здатність громадян активно працювати для використання інформації, створеної ІПВГ, є критичним компонентом впровадження ІПВГ та участі громадянського суспільства в ІПВГ.

Участь громадянського суспільства в процесі ІПВГ формально оцінюється на двох етапах впровадження ІПВГ - під час оцінки кандидатів та під час процесу валідації. Оцінка участі громадянського суспільства може також відбуватися на ситуативній основі у відповідь на конкретні занепокоєння з боку Правління стосовно ситуації в окремих країнах, що впроваджують ІПВГ. Цей протокол визначає питання, які Правління ІПВГ (включаючи Комітети) та валідатори повинні розглянути при оцінці дотримання положень, що стосуються участі громадянського суспільства (1.3), а також типи відомостей, що повинні використовуватися при наданні відповідей на такі питання. У той час як положення, що стосуються участі громадянського суспільства в процесі ІПВГ, залишаються послідовними на кожному етапі впровадження ІПВГ, відомості, що використовуються Правлінням ІПВГ для оцінки положень, за необхідності, змінюються, залежно від обставин країни, етапу впровадження та наявності інформації. Необхідно відзначити, що поставлені питання та запропоновані типи відомостей, визначені в пунктах 2.1-2.5 нижче, не є положеннями, і їх перелік не є вичерпним. Однак це надає структуру оцінки для положень, що стосуються громадянського суспільства.

2. Тлумачення положень щодо громадянського суспільства з боку ІПВГ

Для цілей цього протоколу, посилання на «представників громадянського суспільства» включають представників громадянського суспільства, що істотним чином залучені до процесу ІПВГ, включаючи, але не обмежуючись лише цим, членів багатосторонньої групи. Посилання на «процес ІПВГ» включають діяльність, що стосується підготовки до приєднання до ІПВГ; засідання багатосторонньої групи; паралельні засідання зацікавлених осіб ОГС з приводу ІПВГ, включаючи взаємодію з представниками багатосторонньої групи; підготовки Звітів ІПВГ; підготовки матеріалів або проведення аналізу Звітів ІПВГ; висловлення думок стосовно діяльності ІПВГ; та висловлення думок стосовно управління природними ресурсами.

При оцінці положень, що стосуються громадянського суспільства, Правління та валідатори застосовують наступні тести:

2.1 Висловлення: Представники громадянського суспільства мають змогу брати участь у публічних дебатах, що стосуються процесу ІПВГ, та висловлювати думки щодо процесу ІПВГ без обмеження, примусу або репресій.

Правління ІПВГ та валідатори враховують ступінь, в якому:

- Представники громадянського суспільства мають змогу говорити вільно публічно про процес ІПВГ, в тому числі, наприклад, під час засідань багатосторонньої групи, заходів ІПВГ, включаючи оприлюднення звітів ІПВГ, публічних заходів, а також у ЗМІ, тощо.
- Фактична практика, включаючи різні погляди зацікавлених осіб або істотні відомості, надані незалежними третіми особами, показує, що має місце самоцензура або самообмеження з боку представників громадянського суспільства по відношенню до процесу ІПВГ через побоювання переслідування, і чи мали вплив такі перешкоди на розповсюдження інформації представниками громадянського суспільства та публічні коментарі щодо процесу ІПВГ.

2.2 Діяльність: Представники громадянського суспільства мають змогу вільно здійснювати свою діяльність по відношенню до процесу ІПВГ.

Правління ІПВГ та валідатори розглядають міру, якою законодавче, регулятивне, адміністративне та фактичне середовище вплинуло на здатність представника громадянського суспільства брати участь у процесі ІПВГ. Це може, наприклад, включати:

- Міру, якою законодавчі, регулятивні або адміністративні обмеження впливають на здатність представників громадянського суспільства брати участь у процесі ІПВГ. Це може включати судові або адміністративні процедури, що стосуються реєстрації ОГС, які негативно вплинули на їхню здатність брати участь у процесі ІПВГ; юридичні або адміністративні обмеження щодо доступу до фінансування, що перешкодили ОГС у виконанні роботи, що стосується процесу ІПВГ; правові або адміністративні питання, що перешкоджають ОГС проводити засідання, що стосуються процесу ІПВГ; юридичні або адміністративні перешкоди на шляху розповсюдження інформації та надання публічних коментарів щодо процесу ІПВГ, тощо.
- Будь-які відомості, що свідчать про обмеження основних прав представників громадянського суспільства по відношенню до впровадження процесу ІПВГ, такі як обмеження свободи висловлення або свободи пересування.

2.3 Об'єднання та асоціації: Представники громадянського суспільства мають змогу спілкуватися та співпрацювати один з одним по відношенню до процесу ІПВГ.

Правління ІПВГ та валідатори враховують ступінь, в якому:

- Представники громадянського суспільства в багатосторонній групі можуть залучати (і не обмежуються в такому залученні) інші ОГС, що не входять до складу багатосторонньої групи, включаючи використання їхніх даних для

5 Протокол: Участь громадянського суспільства

обговорень багатосторонньої групи та повідомлення результатів розглядів багатосторонньої групи.

- Офіційні та неофіційні канали зв'язку між членами багатосторонньої групи з числа представників громадянського суспільства та більш широка підтримка громадянського суспільства не були обмежені.
- Представники громадянського суспільства в багатосторонній групі не були обмежені в залученні в інформаційно-роз'яснювальній діяльності для розширення участі громадянського суспільства, у тому числі у зв'язку з дискусіями стосовно представництва в багатосторонній групі та процесу ІПВГ.

2.4 Залучення: Представники громадянського суспільства мають змогу бути повністю, активно та ефективно залученими до розробки, впровадження, моніторингу та оцінки процесу ІПВГ.

Правління ІПВГ та валідатори враховують ступінь, в якому:

- Представники громадянського суспільства мають змогу повністю сприяти та робити свій внесок у процес ІПВГ. Це може, наприклад, включати відомості про внесок тазахист основних позицій, що стосуються ключових розглядів та дискусій багатосторонньої групи з таких питань, як цілі та види діяльності робочого плану, обсяг процесу звітності ІПВГ, затвердження Звітів ІПВГ, щорічна самооцінка процесу ІПВГ через річні звіти про діяльність, валідація, тощо. Це також може включати відомості про регулярну участь громадянського суспільства в засіданнях багатосторонньої групи, її робочих групах та інших заходах ІПВГ, а також про врахування поглядів та думок ОГС та їх документальне оформлення в протоколах засідань багатосторонньої групи.
- Представники громадянського суспільства вважають, що вони мають необхідні можливості для участі в ІПВГ. Це повинно включати відомості про те, що було враховано обмеження технічних, фінансових або інших можливостей, що впливають на громадянське суспільство, а також що плани щодо усунення таких обмежень були узгоджені та/або виконані, в тому числі шляхом надання доступу до створення потенціалу або ресурсів.

2.5 Доступ до процесу прийняття публічних рішень: Представники громадянського суспільства мають змогу вільно висловлювати свою думку з питань прозорості та управління природними ресурсами, а також забезпечувати сприяння ІПВГ публічним дебатам.

Правління ІПВГ та валідатори враховують ступінь, в якому:

- Представники громадянського суспільства мають змогу використовувати процес ІПВГ для сприяння публічним дебатам, наприклад, через публічні заходи, семінари та конференції, організовані громадянським суспільством або за його участю, з метою інформування громадськості про процес та результати ІПВГ.
- Представники громадянського суспільства мають змогу брати участь у діяльності та дебатах стосовно управління природними ресурсами, включаючи, наприклад, проведення аналізу та пропаганду питань

природних ресурсів, використання даних ІПВГ, залучення торгових точок ЗМІ, розробку інструментів для повідомлення результатів звітів ІПВГ, тощо.

2.6 Наявна документація від багатосторонньої групи та ОГС, залучених до процесу ІПВГ, а також результати безпосередніх консультацій з відповідними зацікавленими особами, включаючи, але не обмежуючись лише цим, членів багатосторонньої групи, мають бути враховані при збиранні вищезазначених відомостей. Для контекстуальних цілей, Правління ІПВГ розглядає ширше середовище, в якому функціонує ІПВГ, наприклад, шляхом посилення на показники або інші типи оцінки, що стосуються питань, зазначених у пунктах 2.1-2.5 вище.

3. Спеціальні обмеження щодо представників громадянського суспільства

- 3.1 Спеціальні заяви, твердження або звіти про потенційні або фактичні обмеження щодо представників громадянського суспільства у країнах, що впроваджують ІПВГ, повинні, в першу чергу, обговорюватися та вирішуватися багатосторонньою групою, з урахуванням будь-яких проблем та занепокоєнь щодо безпеки, що відповідна сторона може мати у зв'язку з безпосереднім порушенням таких питань у своїй країні.
- 3.2 Правління ІПВГ через свій Комітет швидкого реагування може бути закликає до розслідування окремих випадків та усунення заявлених порушень Принципів та Положень ІПВГ, залежно від обставин. Правління ІПВГ розглядає такі запити стосовно фактів справи, необхідності захисту Принципів ІПВГ, а також принципу рівного ставлення до країн. Відповідно до положення 8.6.а, "у разі виникнення стурбованості з приводу дотримання Принципів та Положень ІПВГ Правління ІПВГ може дати Міжнародному секретаріату завдання зібрати інформацію щодо ситуації та надати Правлінню ІПВГ відповідний звіт". У випадку виникнення занепокоєнь стосовно участі громадянського суспільства Правління ІПВГ, залежно від обставин, намагатиметься встановити, чи існує прямий зв'язок з процесом ІПВГ, в тому числі шляхом (i) документування фактів справи; (ii) збирання думок зацікавлених осіб; та (iii) застосування тесту, зазначеного в розділі 2 вище.
- 3.3 Залежно від обставин справи, включаючи міру, в якій може бути встановлено, що існує прямий зв'язок між занепокоєннями, що виникли, та процесом ІПВГ, Правління розглядає питання надання належної відповіді. Це може, наприклад, включати лист від Голови Правління ІПВГ до відповідного уряду, місій Правління або Міжнародного секретаріату ІПВГ у країні, проведення незалежних оцінок, надання заяв Правління, узгодження коригувальних заходів, включаючи моніторинг впровадження, або закликання до проведення валідації дотримання країною відповідних положень. Відповідно до положення 8.6.а, "у випадках очевидного недотримання будь-якого важливого аспекту Принципів та Вимог ІПВГ країною, що їх впроваджує, Правління ІПВГ призупиняє членство такої країни або виключає її з реєстру". У випадках, коли на думку Правління виявлені проблеми та занепокоєння не порушують положення або недостатньо пов'язані з процесом ІПВГ, воно, на свій власний розсуд, приймає рішення щодо вжиття будь-яких заходів, віддаючи пріоритет необхідності захисту Принципів ІПВГ та забезпеченню рівного ставлення до країн.